

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Бюджетний менеджмент»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Код і найменування спеціальності	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Тип і назва освітньої програми	ОП Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Курс, семестр	1 курс, 2 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4, Загальна кількість годин – 120, із яких: лекцій – 16 год., практичних занять – 24 год. Форма семестрового контролю – екзамен.
Мова (-и) викладання	Державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Обліку та фінансів Фінансів, банківської справи та страхування
Контактні дані розробника (-ів)	Томілін Олексій Олександрович, д.е.н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування oleksiy.tomilin@pdau.edu.ua https://www.pdau.edu.ua/people/tomilin-oleksiy-oleksandrovych

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	Вибіркова фахова
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Методологія та організація наукових досліджень, Аналітичне забезпечення фінансових рішень
Компетентності	загальні (ЗК): ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; ЗК05. Здатність приймати обґрунтовані рішення; спеціальні (фахові) (ФК): ФК01. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності; ФК03. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; ФК04. Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.
Програмні результати навчання	ПР01. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності. ПР09. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку. ПР11. Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського, страхового менеджменту та управління фондами для прийняття рішень.

	ПР12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	
Роль навчальної дисципліни у формуванні у студентів системи знань і вмінь щодо розвитку соціальних навичок, таких як: комунікативні навички, самоорганізація, критичне мислення, лідерські якості, емоційний інтелект, позитивне мислення, уміння працювати в команді задля успішної самореалізації та досягнень успіхів у майбутній кар'єрі	
МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
формування у здобувачів вищої освіти знань сутності бюджетного менеджменту та його складових, структури бюджету держави як об'єкту управління, органів управління бюджетом, бюджетного планування, виконання, обліку і звітності та контролю виконання бюджету, світового досвіду організації бюджетного менеджменту.	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Тема 1. Сутність і складові бюджетного менеджменту. Тема 2. Структура бюджету держави як об'єкта управління. Тема 3. Органи оперативного управління бюджетом. Тема 4. Бюджетне планування. Тема 5. Виконання бюджету. Облік виконання бюджету. Тема 6. Звітність про виконання бюджету. Тема 7. Контроль за виконанням бюджету. Тема 8. Світовий досвід бюджетного менеджменту.	
МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ	
Словесні методи (лекція); Наочні методи (демонстрування, спостереження); Практичні методи (практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою); Методи формування пізнавальних інтересів (створення ситуації інтересу й новизни навчального матеріалу); Методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності (роз'яснення мети навчальної дисципліни, оперативний контроль); Інтерактивні методи (дискусії); Комп'ютерні і мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій, використання технологій дистанційного навчання); Методи усного контролю (опитування, обговорення теоретичних питань); Методи письмового контролю (письмове виконання практичних завдань, контрольна робота, самостійна робота (виконання індивідуальних завдань, розв'язування тестів) Методи самоконтролю (визначення пріоритетних напрямів власного навчального процесу).	
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	Наведені у Додатку до силабусу
ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	
- щодо термінів виконання та перескладання	Виконання та перескладання здобувачами вищої освіти за всіма формами контролю здійснюється відповідно до вимог Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті (http://surl.li/tugpjh) та Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті (http://surl.li/kxsxey).
- щодо академічної доброчесності	Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету

	(http://surl.li/tecuyhx). Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; зазначення посилань на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень тощо; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. Процедура розгляду справ щодо порушення норм академічної доброчесності учасниками освітнього процесу здійснюється згідно з Положенням про Комісію з академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету (http://surl.li/wperxc). Спеціальні та локальні нормативно-правові акти з питань забезпечення академічної доброчесності представлено на сторінці Академічна доброчесність ПДАУ (http://surl.li/dvigaft).
- ЩОДО ВІДВІДУВАННЯ ЗАНЯТЬ	У відповідності до п. 7.9.11 Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті (http://surl.li/tugprjh) відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим. Відмітка про відвідування занять здобувачами здійснюється в електронному журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача. Контроль за відвідуванням здобувачами вищої освіти навчальних занять здійснює декан факультету.
- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти	Здійснюється у відповідності до Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження порядку визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти», Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету (http://surl.li/emjzef).
- щодо оскарження результатів оцінювання	Оскарження результатів оцінювання здійснюється згідно п. 5 Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті (http://surl.li/kxsxey).

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Ватаманюк-Зелінська У, Ситник Н., Стасишин А., Круглякова В. Бюджетний менеджмент : навч. посіб. ЛНУ ім. Івана Франка. «Магнолія-2006». 2024. 512 с.
2. Качула С., Лисяк О. Бюджетний менеджмент : навч. посіб. в схемах і таблицях. Дніпро : Монолит. 2022. 200 с.
3. Качула С., Павлова Г., Лисяк Л., Добровольська О., Катан Л. Бюджетна система : навч. посіб. Дніпро : Монолит. 2021. 332с.

Допоміжні

1. Котковський В., Неізнестна О., Кужелєв М., Шевченко Л., Коч Ю. Бюджетний менеджмент : метод. рек. до вивч. дисц. Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, Кривий Ріг : ДонНУЕТ. 2021. 56 с.
2. Неізнестна О. Метод. рек. до вивч. дисц. Бюджетний менеджмент : Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. Кривий Ріг : ДонНУЕТ. 2023. 69 с.
3. Садченко Б., Томілін О. Сучасна технологія бюджетування як інструмент управління ризиками: матеріали ІХ Всеукраїн. наук.-практич. конф. «Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики»: (м. Полтава, 10 лист. 2022 року). Полтава: ПДАУ, 2022. С.106–108.
4. Томілін О. Організація бюджетного планування в Україні: матеріали ІХ Всеукраїн. наук.-практич. конф. «Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики»: (м. Полтава, 10 лист. 2022 року). Полтава: ПДАУ, 2022. С.121–123.
5. Томілін О.О. Формування бюджетів розвитку територіальних громад на засадах фінансового

менеджменту. XV міжнарод. наук.-практич. конф. «Умови економічного зростання в країнах з ринковою економікою». м. Переяслав, 21–22 квітня, С.15. 2022 року.

6.Томілін О. О., Тютюнник Ю. М., Бражник Л. В., Дроботя Я. А. Фінансово-економічний словник – довідник / за наук. ред. проф. О.О. Томіліна / Полтава: ПДАУ. 2023. 108 с.

7. Tomilin O., Glushchenko J. (2020) Organization of budgetary management in conditions of providing financial decentralization in Ukraine: Security management of the XXI century: National and geopolitical aspects. Issue 2: [collective monograph] in edition I. Markina. Prague. Nemoros. s.r.o. Czech Republic. P. 197–204 p.

Інформаційні ресурси

1. Національний банк України : веб-сайт. URL: <https://www.bank.gov.ua/>.

2. Кабінет Міністрів України : веб-сайт. URL: <https://www.kmu.gov.ua>.

3. Міністерство Фінансів України : веб-сайт. URL: <https://mof.gov.ua/uk>.

4. Сайт періодичних видань: «Фінанси України» : URL: <http://finukr.org.ua>.

**Реквізити
затвердження**

Затверджено на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування
протокол від 02 вересня 2024 року № 1

Додаток до силябусу

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів із навчальної дисципліни 072ФБССФР_мд_2024

Назва теми / Форма семестрового контролю	Форми оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти				контрольна робота ²	Разом
	опитування	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи			
			розв'язування тестів	виконання домашніх завдань ¹		
Тема 1. Сутність і складові бюджетного менеджменту.	2	3	2	3		10
Тема 2. Структура бюджету держави як об'єкта управління.	2	3	2	3		10
Тема 3. Органи оперативного управління бюджетом.	2	3	2	3		10
Тема 4. Бюджетне планування.	2	3	2	3		10
Тема 5. Виконання бюджету. Облік виконання бюджету.	2	3	2	3		10
Тема 6. Звітність про виконання бюджету.	2	3	2	3		10
Тема 7. Контроль за виконанням бюджету.	2	3	2	3		10
Тема 8. Світовий досвід бюджетного менеджменту.	2	3	2	3		10
Підсумкова контрольна робота (теми 1-8)	-	-	-	-	20	20
Разом	16	24	16	24	20	100

¹ протягом семестру передбачено виконання домашніх завдань (максимум 3 бали з кожної теми), при цьому бали виставляються окремою позицією наприкінці семестру (максимум 24 бали);

² в кінці семестру передбачено написання однієї підсумкової контрольної роботи (максимум 20 балів), при цьому бали виставляються окремою позицією.

Шкала та критерії оцінювання

Опитування

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	здобувач вищої освіти отримує за усну відповідь у випадку надання повної та чіткої відповіді, що свідчить про високий рівень навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, застосовувати управлінські навички та поглиблені знання у сфері бюджетного менеджменту для прийняття рішень, а також обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері бюджетного менеджменту, з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.
1	здобувач вищої освіти отримує у випадку допущення суттєвих помилок у відповідях, що свідчить про низький рівень навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, застосовувати управлінські навички та базові знання у сфері бюджетного менеджменту для прийняття рішень, а також обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері бюджетного менеджменту, з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.
0	у випадку не можливості здобувача вищої освіти надати відповіді на питання, що свідчить про відсутність знань й не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання в межах даної дисципліни.

Виконання вправ на практичних заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
3	здобувач вищої освіти отримує у випадку правильного виконання практичних завдань, належного їх оформлення, що свідчить про високий рівень навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, застосовувати управлінські навички та поглиблені знання у сфері бюджетного менеджменту для прийняття рішень, а також обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері бюджетного менеджменту, з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.
2	здобувач вищої освіти отримує у випадку виявлення незначних методичних помилок при виконанні та оформленні практичних завдань, що свідчить про достатній рівень навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, застосовувати управлінські навички та знання у сфері бюджетного менеджменту для прийняття рішень, а також обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері бюджетного менеджменту, з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.
1	здобувач вищої освіти отримує у випадку наявності значної кількості методичних помилок при виконанні та оформленні практичних завдань, що свідчить про низький рівень навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, застосовувати управлінські навички та базові знання у сфері бюджетного менеджменту для прийняття рішень, а також обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері бюджетного менеджменту, з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.
0	у випадку не можливості здобувача вищої освіти виконати практичні завдання, що свідчить про відсутність знань та здібностей застосовувати набуті теоретичні знання

	для розв'язання та інтерпретації практичних завдань, та не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання в межах даної дисципліни
--	--

Виконання завдань самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
3	здобувач вищої освіти отримує за кожну тему у випадку правильного виконання завдань та належного їх оформлення, що свідчить про високий рівень навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, застосовувати управлінські навички та поглиблені знання у сфері бюджетного менеджменту для прийняття рішень, а також обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері бюджетного менеджменту, з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.
2	здобувач вищої освіти отримує за кожну тему у випадку незначних помилок при виконанні домашніх завдань, що свідчить про достатній рівень навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, застосовувати управлінські навички та знання у сфері бюджетного менеджменту для прийняття рішень, а також обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері бюджетного менеджменту, з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.
1	здобувач вищої освіти отримує за кожну тему у випадку допущення суттєвих помилок чи фрагментарному відображенні матеріалу при виконанні домашніх завдань, що свідчить про низький рівень навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, застосовувати управлінські навички та базові знання у сфері бюджетного менеджменту для прийняття рішень, а також обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері бюджетного менеджменту, з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.
0	здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності належно оформлених домашніх завдань, що свідчить про відсутність володіння навичок самостійної роботи та не дає в цілому можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання в межах даної дисципліни

Розв'язання тестів

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	здобувач вищої освіти отримує у випадку правильного вирішення більше ніж 80 % тестів, що свідчить про високий рівень навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, застосовувати управлінські навички та поглиблені знання у сфері бюджетного менеджменту для прийняття рішень, а також обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері бюджетного менеджменту, з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.
1	здобувач вищої освіти отримує у випадку правильного вирішення тестів на рівні від 60-79 % від загальної кількості тестів, що свідчить про достатній рівень навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, застосовувати управлінські навички та знання у сфері бюджетного менеджменту для прийняття рішень, а також обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері бюджетного менеджменту, з урахуванням

	цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.
0	здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності правильних відповідей, чи наявності правильних відповідей, що не перевищує 59 % від загальної кількості тестів, що свідчить про відсутність знань та не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання в межах даної дисципліни

*Контрольна робота**

Кількість балів	Критерії оцінювання
<i>Теоретичне питання</i>	
5	здобувач вищої освіти отримує у випадку надання повної та чіткої відповіді на теоретичне питання, що свідчить про високий рівень навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, застосовувати управлінські навички та поглиблені знання у сфері бюджетного менеджменту для прийняття рішень, а також обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері бюджетного менеджменту, з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.
3-4	здобувач вищої освіти отримує у випадку надання неповної чи не точної відповіді, проте якість відповіді констатує вільне володіння теоретичним матеріалом, що свідчить про достатній рівень навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, застосовувати управлінські навички та знання у сфері бюджетного менеджменту для прийняття рішень, а також обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері бюджетного менеджменту, з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.
1-2	здобувач вищої освіти отримує у випадку допущення суттєвих помилок у відповідях, володінні тільки загальним понятійним апаратом в межах означеного питання, чи фрагментарному розкритті теоретичного питання, що свідчить про набуття лише базових знань у сфері бюджетного менеджменту.
0	здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності відповіді (правильної) на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання в межах даної дисципліни.
<i>Практичне завдання</i>	
9-10	здобувач вищої освіти отримує у випадку правильного розв'язання практичного завдання, належного його оформлення, що свідчить про високий рівень навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, застосовувати управлінські навички та поглиблені знання у сфері бюджетного менеджменту для прийняття рішень, а також обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері бюджетного менеджменту, з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.
5-8	здобувач вищої освіти отримує у випадку виявлення незначних методичних помилок при розв'язанні та оформленні практичного завдання, що свідчить про достатній рівень навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, застосовувати управлінські навички та знання у сфері бюджетного менеджменту для прийняття рішень, а також обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері бюджетного менеджменту, з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.
1-4	здобувач вищої освіти отримує у випадку наявності значної кількості методологічних помилок, та відсутності змістовної інтерпретації отриманих результатів, що свідчить

	про низький рівень навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, застосовувати управлінські навички та базові знання у сфері бюджетного менеджменту для прийняття рішень, а також обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері бюджетного менеджменту, з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.
0	у випадку не можливості здобувача вищої освіти виконати практичне завдання, що свідчить про відсутність знань та здібностей застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання та інтерпретації практичних завдань, та не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання в межах даної дисципліни

**Контрольна робота включає 2 питання (1 запитання теоретичного характеру та 1 практичне завдання).*